

Kehitysvammaliiton lausunto: Luonnoksesta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/6230/2021.

Raporttiluonnoksessa puhutaan ikääntyneistä, mutta siellä ei mainita ollenkaan vammaisia ja toimintarajoitteisia henkilöitä. YK:n mukaan vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Suomessa on noin 50 000 kehitysvammaista ja noin 65 000 puhevammaista henkilöä, selkokielen tarvitsijoita arvioidaan olevan jopa 750 000 henkilöä.

Pelastusalan työntekijöillä tulee olla osaamista kohdata vammaisia henkilöitä ja tukea heidän asumisturvallisuuttaan. On huomioitava, että nykyään yhä useampi vammaisen henkilö asuu kotona tai tavallisessa asunnossa sinne saamiensa ja palveluiden ja tuen avulla.

Poikkeus- ja kriisitilanteissa selviytyminen edellyttää niihin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä, jotta niitä voidaan noudattaa. Noin puolelle miljoonalle kansalaiselle hyvä ja selkeäkin yleiskieli on liian vaikeaa ja siksi tarvitaan myös selkokieltä, joka tukee ymmärtämistä. Selkokielellä tarkoitetaan suomen kielen muotoa, jossa ilmaisutapaa on muokattu vielä yleiskieltäkin helpommaksi. Se on kielimuoto, jota tarvitsee Kehitysvammaliiton Selkokeskuksen arvion mukaan noin 650 000–750 000 ihmistä Suomessa. Selkokielen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi kehitysvamma, lukivaikeus, ikääntyminen, muistisairaus tai se, että suomi tai ruotsi ei ole äidinkieli.

Viranomaisilla ja kunnilla täytyy olla osaamista ja resursseja selkokieliseen viestintään kriisitilanteissa ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn liittyvässä toiminnassa. Tämä edellyttää selkokielen huomioimista viestintäsuunnitelmissa ja henkilöstön koulutuksessa.

Alan henkilökunnalla tulee olla myös tietämystä ja osaamista tunnistaa vammaisten henkilöiden turvallisuuteen ja selviytymiseen vaikuttavia riskitekijöitä sekä keinoja vahvistaa asumisturvallisuutta. Pelastusalalla tarvitaan osaamista eri vammaryhmien kuten kehitysvammaisten, puhevammaisten ja autismin kirjon henkilöiden tarpeista ja kohtaamisesta. Ja lisäksi tarvitaan tietoa ja ymmärrystä itsenäistä elämää tukevista apuvälineistä, kuten esim. liikkumisen ja kommunikoinnin apuvälineistä, lääkinällisistä laitteista sekä kodin turvalaitteista.

Kehitysvammaliitto 14.11.2022.

Susanna Hintsala

Toiminnanjohtaja

Miinukka Tuominen-Hakoila

Vaikuttamistoiminnan päällikkö